

Government of the Netherlands

UABIO

■ КЛІМАТИЧНА ПОЛІТИКА ЄС

■ ДЕКАРБОНІЗАЦІЯ. ГОЛОВНЕ РУСЛО РОЗВИТКУ ТА ДЖЕРЕЛО ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ

■ ІНСТРУМЕНТИ КЛІМАТИЧНОЇ ПОЛІТИКИ ЄС

БЛОК 1. КЛІМАТИЧНА ПОЛІТИКА УКРАЇНИ ТА ЄС

Марцеліна Голембевська | Marcelina Golebiewska
Експертка з енергетики
<https://www.linkedin.com/in/marcelina-golebiewska/>

■ КЛІМАТИЧНА ПОЛІТИКА ЄС

ЄС * з 70-х років є ключовим гравцем в формуванні міжнародних угод з захисту навколишнього середовища. Міжнародні угоди, в свою чергу, підштовхують ЄС ставити собі все більше амбітні цілі зі скорочення викидів, ВДЕ та енергоефективності. Сьогодні, європейська мета з клімату, тобто досягнення карбонової нейтральності до 2050 року, є також головною політичною ціллю ЄС і має докорінно змінити його економіку та життя європейців. Нова, зосереджена на декарбонізації зовнішня політика ЄС вже призводить до переформатування міжнародних відносин. * Європейські спільноти та Європейський союз

■ ЄВРОПЕЙСЬКА ТА СВІТОВА ПОЛІТИКА З ДОВКІЛЛЯ

■ UNFCCC

■ КІОТСЬКИЙ ПРОТОКОЛ

■ ПАРИЗЬКА УГОДА

■ ЄВРОПЕЙСЬКІ ДОГОВОРИ

■ ФОРМУВАННЯ КЛІМАТИЧНОЇ ПОЛІТИКИ ЄС

КЛІМАТИЧНА ПОЛІТИКА ЄС

ЄВРОПЕЙСЬКА ТА СВІТОВА ПОЛІТИКА З ДОВКІЛЛЯ

КЛІМАТИЧНА ПОЛІТИКА ЄС

UNFCCC

1990. Перший звіт МГЕЗК (IPCC)

1992 (1993)
UNFCCC

«Кінцева мета цієї Конвенції (...) полягає у тому, щоб досягти (...) стабілізації концентрацій парникових газів в атмосфері на такому рівні, який не допускав би небезпечного антропогенного впливу на кліматичну систему. Такий рівень має бути досягнутий у строки, необхідні для природної адаптації екосистем до зміни клімату.»

Перший звіт МГЕЗК (IPCC)

- Зміна клімату є глобальною проблемою.
- Індустріалізовані країни та країни, що розвиваються несуть спільну відповідальність за рішення проблем з клімату, але відповідальність індустріалізованих країн є значнішою (частка викидів та потенціал).
- Сталий розвиток вимагає турботи про захист довкілля як основи для економічного зростання.
- Потенційно серйозні наслідки змін клімату для довкілля дають підстави для прийняття стратегій реагування навіть при значній невизначеності,
- Значення добре поінформованого суспільства.

На основі розширеного резюме Робочої групи III

2

1990

2000

2010

2020

2030

2050

UNFCCC, "Japan Times", UN
Photo / Michos Tzovaras
(слайди 2-22)

КЛІМАТИЧНА ПОЛІТИКА ЄС

UNFCCC

1990. Перший звіт МГЕЗК (IPCC)

1992 (1993)
UNFCCC

«Кінцева мета цієї Конвенції (...) полягає у тому, щоб досягти (...) стабілізації концентрацій парникових газів в атмосфері на такому рівні, який не допускає небезпечного антропогенного впливу на кліматичну систему. Такий рівень має бути досягнутий у строки, необхідні для природної адаптації екосистем до зміни клімату.»

UNFCCC

Рамкова конвенція ООН зі змін клімату

- Має відношення до розвинутих країн та країн, в яких відбувається перехід до ринкової економіки
- Передбачає спільну, але диференційовану відповідальність | Обережність | Сталий розвиток
- Запровадила першу міжнародну систему національної звітності про кадастри парникових газів

1990

2000

2010

2020

КЛІМАТИЧНА ПОЛІТИКА ЄС

КІОТСЬКИЙ ПРОТОКОЛ

COP 1. Берлін 1995

COP 3. Кіото 1997

1997 (2005) Кіотський протокол

- Зобов'язання розвинутих країн щодо скорочення викидів парникових газів на 5% протягом періоду 2008–2012 років в порівнянні з 1990 роком
- Індивідуальні цілі. Вуглецеві бюджети
- Парникові гази: вуглекислий газ (CO_2), метан (CH_4), діоксид азоту (N_2O), гідрофторвуглеводи (HFCs), перфторвуглеводи (PFCs), гексафторид сірки (SF_6)

1990

2000

2010

2020

2030

2050

КЛІМАТИЧНА ПОЛІТИКА ЄС

КІОТСЬКИЙ ПРОТОКОЛ

1997 (2005) Кіотський протокол

- **Торгівля викидами, Emissions Trading (Carbon market)**

Кооперація розвинутих країн. Торгівля одиницями Assigned Amount Units, AAU

- **Механізм з чистого розвитку, Clean Development Mechanism, CDM**

Кооперація розвинутої країни з країною, що розвивається. Одиниці сертифікованого скорочення викидів, Certified Emission Reduction, CER

- **Спільне впровадження, Joint Implementation (JI)**

Кооперація розвинутих країн. Одиниці скорочення викидів, Emission Reduction Unit, ERU

Розрахунковий період (РП) ▷	2008-2012 Kyoto I	2013-2020 Kyoto II
ЄС15, Болгарія, Чехія, Естонія, Литва, Ліхтенштейн, Латвія, Румунія, Словаччина, Словенія	-8%	-20%
Польща (базовий рік 1988) , Угорщина	-6%	
Хорватія	-5%	
Ліхтенштейн	-8%	-16%
Монако	-8%	-22%
Швейцарія	-8%	-15,8%
США	-7%	Не ратифіковано КП
Канада	-6%	В 2011 р. вийшла з 1-ого РП
Японія	-6%	
Нова Зеландія	0	Країна не приступила до РП
росія	0	
Україна	0	
Норвегія	1%	
Австралія	8%	
Ісландія	10%	

КЛІМАТИЧНА ПОЛІТИКА ЄС

ПАРИЗЬКА УГОДА

COP 1. Берлін 1995

COP 3. Кіото 1997

COP 15. Копенгаген 2009
Глобальна кліматична ціль нижче 2°C

COP 21. Париж 2015
Паризька угода

2015 (2016) Паризька у

- **Перша глобальна кліматична угода**

- **Довгострокова ціль.** Припинити зростання середньої глобальної температури на рівні набагато нижче 2°C відносно доіндустріальної епохи та докласти зусиль, щоб це було не більше ніж 1,5 °C

- **Національно визначені внески, Nationally Determined Contributions, NDC**

- **Транспарентність.** Країни домовилися інформувати одна одну та громадськість про реалізацію цілей

- **Солідарність.** Буде продовжено фінансову допомогу для вразливих країн задля зменшення викидів та покращення стійкості

КЛІМАТИЧНА ПОЛІТИКА ЄС

ПАРИЗЬКА УГОДА

2015 (2016) Паризька у

Стаття 6.

- **Торгівля викидами в межах диференційованих NDCs**
Internationally Transferred Mitigation Outcomes, ITMOs. Одиниці можуть бути зараховані для погашення міжнародних зобов'язань
- **Новий ринковий механізм на зміну механізмам Кіотського протоколу**
Централізований механізм, заснований на наборі правил та процедур
- **Можливість перенесення одиниць CER (CDM) Кіотського протоколу**

Добровільний вуглецевий ринок Voluntary Carbon Market, VCM

Паризька угода визнає значення добровільних механізмів – зокрема **Добровільного вуглецевого ринку, VCM** – та приватних суб'єктів у посиленні кліматичних амбіцій.

Шлях до міжнародної торгівлі викидами та розвитку VCM відкрив Кіотський протокол. З 2000 року Добровільний вуглецевий ринок є сферою інтересів UNFCCC.

Добровільний вуглецевий ринок є сукупністю багатьох нерегульованих майданчиків. Вуглецеві кредити, які є предметом торгу на VCM, створюються в рамках різних проектів – зокрема з ВДЕ, енергоефективності, або CCS.

КЛІМАТИЧНА ПОЛІТИКА ЄС

ПАРИЗЬКА УГОДА

2015 (2016) Паризька у

NDCs

GST,
Global
Stocktake

ETF, Enhanced
Transparency
Framework

COP 21. Париж 2015

Паризька угода

COP 24. Катовіце 2018

COP 25. Мадрид 2019

COP 26. Глазго 2021

COP 28. Дубай 2023

Перша глобальна
інвентаризація GST

КЛІМАТИЧНА ПОЛІТИКА ЄС

ПАРИЗЬКА УГОДА

2015 (2016) Паризька угода Перша Глобальна інвентаризація | 1st Global Stocktake

- Заклик до потроєння до 2030 року глобальної потужності відновлюваної енергетики
- Заклик до подвоєння до 2030 середньорічних темпів підвищення енергоефективності
- Заклик до істотного обмеження до 2030 викидів ПГ, не тільки CO₂, але й інших, перш за все метану
- Заклик до прискорення обмеження викидів CO₂ дорожнім транспортом

1990

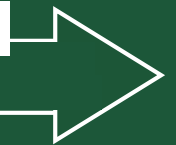
2000

2010

2020

2030

2050

КЛІМАТИЧНА ПОЛІТИКА ЄС

ЄВРОПЕЙСЬКІ ДОГОВОРИ

1990

2000

2010

2020

2030

2050

1972 Paris Summit the Heads of State and Government. Голови країн наголосили на необхідності екологічної політики Співтовариства, яка супроводжуватиме економічну політику. Закликали до дій для збереження та покращення навколишнього середовища.

1986 (1987) Єдиний європейський акт. Розділ про навколишнє середовище (Розділ VII), як правова основа для спільної екологічної політики. Збереження якості довкілля, охорони здоров'я людей та раціонального використання природних ресурсів.

1992 (1993) Маастрихтський договір. Навколишнє середовище (Розділ XVI) стає офіційною сферою політики ЄС. Заклик до держав-членів ЄС оцінити свій вплив на довкілля та підтримувати принцип сталого зростання.

1997 (1999) Амстердамський договір. Договір інтегрував захист навколишнього середовища в усі галузі політики ЄС з метою сприяння сталому розвитку.

2007 (2009) Лісабонський договір. Зміна клімату та сталий розвиток як пріоритети ЄС.

EU15

EU25

EU28

EU27

КЛІМАТИЧНА ПОЛІТИКА ЄС

ФОРМУВАННЯ КЛІМАТИЧНОЇ ПОЛІТИКИ ЄС

1990.
Європейська Рада обговорює зміну клімату

Спільні та координовані політики та заходи, PAMs

Три напрями
Стабілізація викидів ПГ на рівні 1990 до 2001 року

EU15

1991. SAVE
Specific Actions for Vigorous Energy Efficiency

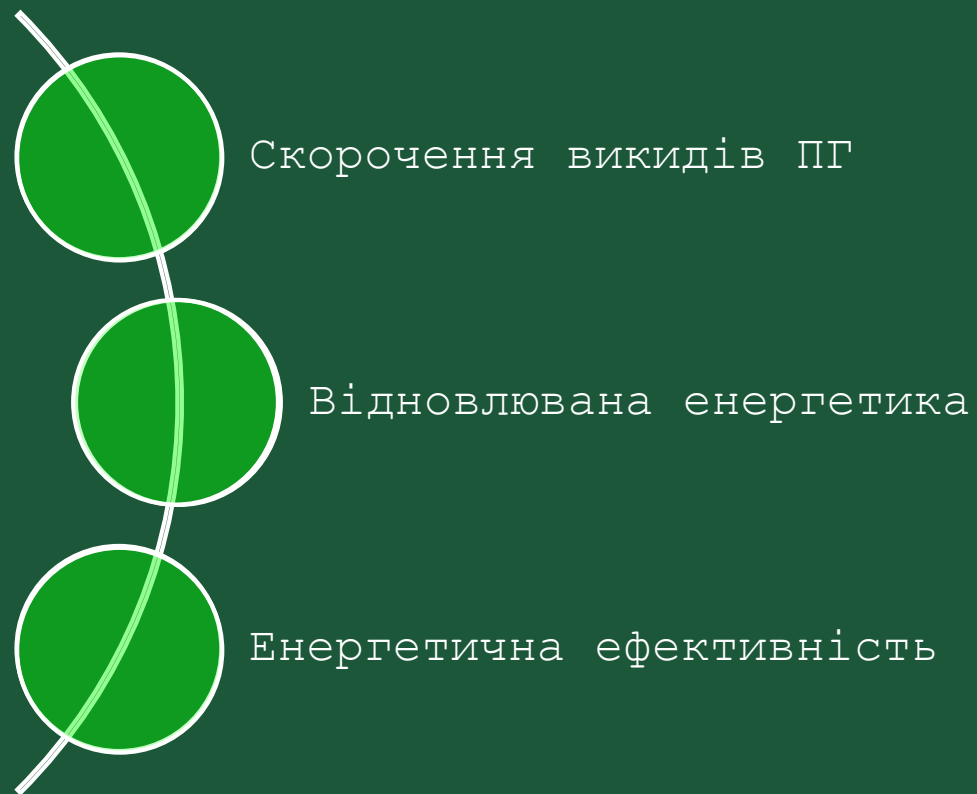
1996. Перша довгострокова мета ЄС. Затримання росту глобальної температури нижче 2°C в порівнянні з доіндустріальним періодом

EU25

EU28

EU27

1993.
ALTENER Programme

КЛІМАТИЧНА ПОЛІТИКА ЄС

ФОРМУВАННЯ КЛІМАТИЧНОЇ ПОЛІТИКИ ЄС

1997. European

Bubble. Зобов'язання ЄС про скорочення викидів шести ПГ на 8% порівняно з 1990 р. в 2008-2012 рр.

Індивідуальні цілі країн-членів ЄС

2000. European
Climate
Change Programme
ECCP EU15

2008. 20 – 20 – 20. Ціль зі скорочення викидів парникових газів, ВДЕ та енергоефективності до 2020 року

2008. Climate and
Energy Package
EU25 EU28 EU27

КЛІМАТИЧНА ПОЛІТИКА ЄС

ФОРМУВАННЯ КЛІМАТИЧНОЇ ПОЛІТИКИ ЄС

1990

2000

2010

2020

2030

2050

2014 (2019) . Енергетичний

• союз

- Енергетична безпека
- Інтегрований внутрішній ринок енергії
- Енергоефективність
- Скорочення викидів
- Наукові дослідження та інновації

2016. Clean Energy for All Europeans Package

Ціль до 2030. Принаймні на 32,5% більша енергетична ефективність завдяки зниженню споживання електричної енергії. Щонайменше 32% відновлюваної енергії.

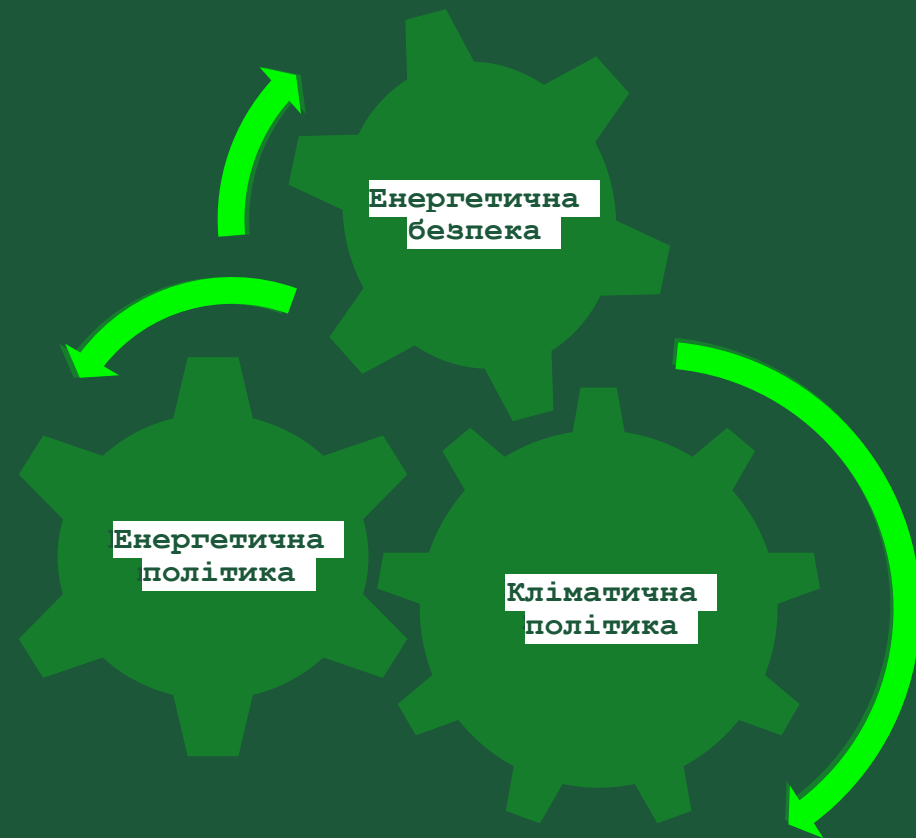
Національні плани з енергетики та клімату

EU15

EU25

EU28

EU27

КЛІМАТИЧНА ПОЛІТИКА ЄС

ФОРМУВАННЯ КЛІМАТИЧНОЇ ПОЛІТИКИ ЄС

1990

2000

2010

2020

2030

2050

2019. Пріоритети Європейської Ради щодо енергетичної трансформації та створення

безпечної, конкурентної,

стабільної та сталої енергетичної системи з

2020. European Green Deal.

доступними цінами.

Стратегія зростання без викидів

- Енергія | Промисловість | Циркулярна економіка
- Стала інтелегентна мобільність
- Від лану до столу (сільське господарство)
- Біорізноманіття
- Громадянське суспільство – Європейський пакт для клімату

▶ **2020.** COVID-NEXT GENERATION

19 EU

▶ **2022.** Війна росії проти

RE POWER

EU

EU15

EU25

EU28

EU27

„This Communication sets out a European Green Deal for the EU and its citizens. (...)

The European Green Deal is a response to these challenges. It is a new growth strategy that aims to **transform the EU into a fair and prosperous society, with a modern, resource-efficient and competitive economy where there are no net emissions of greenhouse gases in 2050 and where economic growth is decoupled from resource use.**

It also aims to **protect, conserve and enhance the EU's natural capital, and protect the health and well-being of citizens from environment-related risks** and impacts. At the same time, this transition must be **just and inclusive**. It must put people first, and pay attention to the regions, industries and workers who will face the greatest challenges. Since it will bring substantial change, active public participation and confidence in the transition is paramount if policies are to work and be accepted

КЛІМАТИЧНА ПОЛІТИКА ЄС

ФОРМУВАННЯ КЛІМАТИЧНОЇ ПОЛІТИКИ ЄС

2021. Кліматичне право ЄС (Регламент

2021/1119)

2021-2023. 'Fit for 55' Package

- Збільшення енергоефективності
- Реформування EU ETS
- Покращення екологічності транспорту

2024. Продовження регуляторного процесу Європейський зелений курс як угода про декарбонізацію промисловості.

Скорочення викидів ПГ на **55%** до 2030 року в порівнянні з 1990

та кліматична нейтральність по 2050

Скорочення викидів ПГ на **90% до 2040 р.**

Країни ЄС **юридично зобов'язані** скоротити викиди ПГ та досягнути кліматичної нейтральності.

EU15

EU25

EU28

EU27

„ (...) Let me give you some figures. To start: in the first half of this year, 50% of our electricity generation came from **renewables – home-grown and clean**. **Investments in clean technologies in Europe have more than tripled in this mandate**. We attract more investments in clean hydrogen than the US and China combined. Finally, in the last years, we have concluded with global partners 35 new agreements on clean tech, hydrogen and critical raw materials. **This is the European Green Deal in action**. (...) **We will stay the course on our new growth strategy and the goals we set for 2030 and 2050**. Our focus now will be on **implementation and investment** to make it happen on the ground. This is why I will put forward a new **Clean Industrial Deal in the first 100 days**. (...)

We must be faster and simpler. Because Europe is decarbonising and industrialising at the same time.

23

Statement at the European Parliament Plenary by President Ursula von der Leyen, candidate for a second mandate 2024-2029

КЛІМАТИЧНА ПОЛІТИКА ЄС

ФОРМУВАННЯ КЛІМАТИЧНОЇ ПОЛІТИКИ ЄС. ЗОВНІШНІЙ ВИМІР

UNFCCC

Рамкова конвенція ООН зі змін клімату

Кіотський
протокол

Паризька угода

COP 28. Дубай 2023

COP 29. Баку 2024

Нова колективна кількісна
ціль, NDCG

ЄС як світовий лідер з
декарбонізації

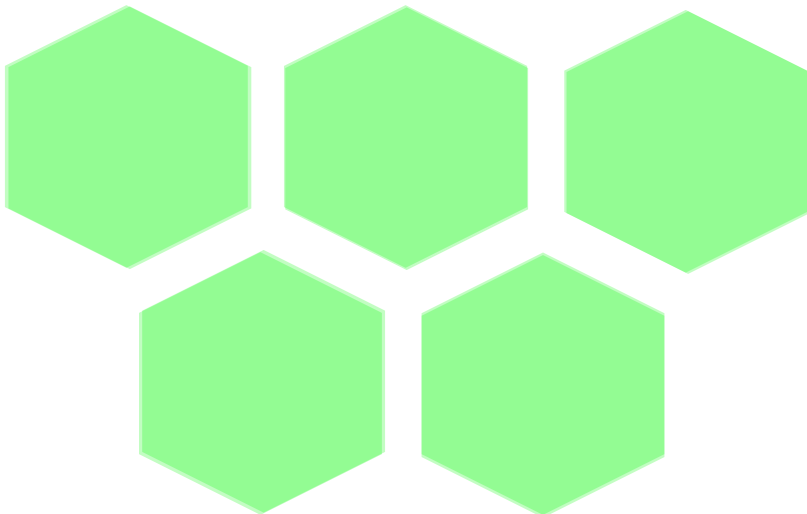
2020

2024

2025

2030

2050

ЕКСПОРТ *ACQUIS COMMUNAUTAIRE*

ФІНАНСУВАННЯ ТРЕТІХ КРАЇН ЧЕРЕЗ UNFCCC

ДВОСТОРОННІ УГОДИ

СВАМ

ІНШІ ФОРМИ ПОШИРЕННЯ ДОСВІДУ

ЧАС ПИТАНЬ ТА КОМЕНТАРІВ